

Update vleermuisonderzoek

Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld

In opdracht van Gemeente Winterswijk

Colofon

Rapportnummer	: 1688
Projectnummer	: 2619
Opdrachtgever	: Gemeente Winterswijk
Contactpersoon	: Mevr. J. Snellenberg
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel 0314 641910 info@staringadvies.nl www.staringadvies.nl IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44 Btw nr. NL8076.79.616.B01 KvK 09100544
Auteur(s)	: S.J.J. Wamelink
Controle	: Ing. R. Boerboom
Status	: Definitief
Datum	: 02-11-2016
Foto voorblad	: Grasland bij woonboerderij aan de Tuberweg.
Wijze van citeren	: Wamelink, S.J.J., 2016. Update vleermuisonderzoek, Gezondheids- park, deelgebied Arrisveld. Staring Advies, Hoog-Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
1 Inleiding en doel.....	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Doel.....	3
1.3 Achtergrondinformatie	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2.4 Geplande werkzaamheden	6
3 Het ecologisch onderzoek.....	10
3.1 Verspreidingsinformatie	10
3.2 Actuele verspreidingsinformatie	14
3.3 Onderzoeksmethode	14
4 Resultaten vleermuisonderzoek.....	16
5 Flora- en faunawet.....	21
5.1 Beschermd status	21
5.2 Betekenis van het deelgebied 'Arrisveld' voor vleermuizen	21
5.3 Mitigerende maatregelen	21
6 Conclusie.....	23
Bijlagen.....	24
Bijlage 1 Impressie deelgebied 'Arrisveld'	25
Bijlage 2 Resultaten vleermuisonderzoek	27
Bijlage 3 Wettelijk kader Flora- en faunawet	33

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

In 2006 en in 2010 heeft Staring Advies, in het kader van de geplande aanleg van een bedrijvenpark / gezondheidspark, (aanvullende) natuuronderzoeken uitgevoerd in het plangebied Arrisveld in Winterswijk. Daarnaast is in 2014, in het kader van de geplande nieuwe ontsluitingsweg, door Staring Advies een aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd. De ontsluitingsweg valt deels binnen het plangebied Arrisveld.

Het doel van deze onderzoeken was om te inventariseren of door de geplande werkzaamheden schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt kan worden of gecompenseerd kan worden.

De huidige wetgeving verlangt een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Flora- en faunawet een planner oplegt. Natuur is onderhevig aan veranderingen. Door de continue ontwikkelingen van flora en vegetaties kan er een veranderend patroon ontstaan in de aanwezigheid van (beschermde) dieren en planten. Gemeente Winterswijk is verantwoordelijk voor de uit te voeren activiteiten en wil voldoen aan haar zorgplicht in het kader van deze wet. Door de veranderingen is een mate van "houdbaarheid" aan flora- en faunagegevens gekoppeld. De duur waarover verspreidingsgegevens geschikt zijn voor afwegingen in het kader van de Flora- en faunawet zijn afhankelijk van de beschermde status van aangetroffen soorten. Verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten zijn tot circa 5 jaar bruikbaar zonder aanvullend onderzoek. De kennis over de lokale verspreiding van streng beschermde soorten, waaronder vleermuizen, mag niet ouder zijn dan circa 2-3 jaar.

De voorgaande onderzoeken zijn 6 tot 10 jaar geleden uitgevoerd. Hiertoe heeft mevrouw Snellenberg van de gemeente Winterswijk Staring Advies gevraagd om een update onderzoek uit te voeren van de bestaande verspreidingsgegevens van vleermuizen in het plangebied Arrisveld.

1.2 Doel

Het doel van het update vleermuisonderzoek is de actuele waarde van het plangebied Arrisveld als leefgebied voor vleermuizen in beeld te krijgen. Er kan namelijk in beginsel op voorhand niet worden uitgesloten dat door de inrichting van het gebied als een gezondheidspark significant negatieve effecten op het leefgebied van diverse soorten vleermuizen kunnen optreden. Dit rapport zal antwoord moeten geven of er significante negatieve effecten zijn op het leefgebied van vleermuizen en welke maatregelen genomen moeten worden om deze significant negatieve effecten (verder) te voorkomen.

Binnen de grenzen van het plangebied bevindt zich onder andere de retentievijver van het Streekziekenhuis Koningin Beatrix (SKB). Op en rond de retentievijver is in 2014, in het kader van de geplande nieuwe ontsluitingsweg, door Staring Advies een aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van dit onderzoek is het voorkomen van beschermde soorten flora en fauna in beeld gebracht. Specifiek voor de vleermuizen, waaronder de watervleermuis, zijn echter niet voldoende bewijzen verkregen dat de aanleg van de ontsluitingsweg geen significante negatieve gevolgen heeft op het eventueel aanwezig foerageergebied van deze soort. Op en rondom de retentievijver van het SKB zijn in het verleden (2006) onder andere diverse foeragerende individuen van de lichtgevoelige watervleermuis vastgesteld. Om specifiek de actuele waarde van de retentievijver als foerageergebied voor de watervleermuis en andere vleermuissoorten en de mogelijke significante negatieve effecten van de verlichte ontsluitingsweg op vleermuizen in beeld te krijgen is in 2016 een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het aanvullend onderzoek op en rond de retentievijver heeft zich voornamelijk concentreert op het in kaart brengen van (essentieel) foerageergebied van vleermuizen, en dan specifiek de lichtgevoelige watervleermuis. De gegevens en bevindingen van dit aanvullende vleermuisonderzoek zijn reeds gerapporteerd (SA, rapportnummer 1656). In dit rapport worden deze gegevens als achtergrondinformatie gebruikt, maar bespreking van de resultaten en conclusies concentreren zich op de overige delen van het plangebied, met specifieke nadruk op het deelgebied 'Arrisveld'.

1.3 Achtergrondinformatie

In het plangebied zijn in de periode 2006-2014 diverse vleermuisonderzoeken uitgevoerd. Relevante gegevens van tijdens de onderstaande onderzoeken aangetroffen vleermuissoorten worden als achtergrondinformatie in deze rapportage gebruikt.

- Natuuronderzoek "Uitbreiding Beatrixpark" (2006).
- Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk (2010).

Verder zijn de vleermuisgegevens van het (aanvullende) natuuronderzoek uit 2014 voor de aanleg van de ontsluitingsweg als aanvulling op deze gegevens gebruikt. Het betreft de gegevens uit het volgende rapport:

- Natuuronderzoek Arrisveld in Winterswijk (2014).

Als laatste zijn de vleermuisgegevens van het aanvullende vleermuisonderzoek uit 2016 op en rond de retentievijver als aanvulling op deze gegevens gebruikt. Het betreft de gegevens uit het volgende rapport:

- Aanvullend vleermuisonderzoek, Retentievijver Streekziekenhuis Koningin Beatrix (2016).

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld
Plaats: Winterswijk
Gemeente: Winterswijk
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen ten noordwesten van de dorpskern van Winterswijk (zie figuur 1). Het gebied wordt begrenst door de Tuberweg / Beatrixpark aan de oostzijde, het SKB aan de zuidzijde en opgaande beplanting met aangrenzende agrarische percelen aan de noord- en westzijde. Binnen de grenzen van het plangebied bevinden zich enkele opgaande (laan)beplantingen, een bosje met diverse loofhoutsoorten, de retentievijver van het SKB, een braakliggend terrein (het voormalige Coberco-terrein (kaas-/melkfabriek)), een woonboerderij met bijgebouwen en aangrenzende agrarische percelen. De directe omgeving wordt bepaald door agrarische percelen, bospercelen, houtsingels, natuurgebied Landgoed Mentink en bebouwing.

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied, waar het update / aanvullend vleermuisonderzoek in ruime zin is uitgevoerd, bestaat uit het plangebied Arrisveld met daarnaast de bovenloop van de Muldersbeek en aangrenzende agrarische percelen (zie figuur 2 en bijlage 1). Recentelijk is er, deels in het plangebied, een ontsluitingsweg aangelegd. Deze nieuwe ontsluitingsweg (vanaf augustus Beatrixpark genaamd) loopt vanaf de Rondweg West over het Beatrixpark tot aan de Groenloseweg (zie figuur 4).

2.3.1 Terminologie

- Plangebied: de locatie waar de ontwikkeling van het gezondheidspark plaats gaat vinden. Binnen de grenzen van dit plangebied vallen de deelgebieden 'Arrisveld' en 'Retentievijver SKB'.
- Deelgebied 'Arrisveld': het noordelijke deel van het plangebied Arrisveld met als zuidgrens de noordrand van de retentievijver en de oude Tuberweg.
- Deelgebied 'Retentievijver SKB': het zuidelijke deel van het plangebied Arrisveld met als noordgrens de noordrand van de retentievijver en de oude Tuberweg.
- Onderzoeksgebied: de deelgebieden 'Arrisveld' en 'Retentievijver SKB' met daarnaast de bovenloop van de Muldersbeek en enkele agrarische percelen.

Zie figuur 1 en 2 voor de ligging van het plangebied, het onderzoeksgebied en beide deelgebieden.

2.4 Geplande werkzaamheden

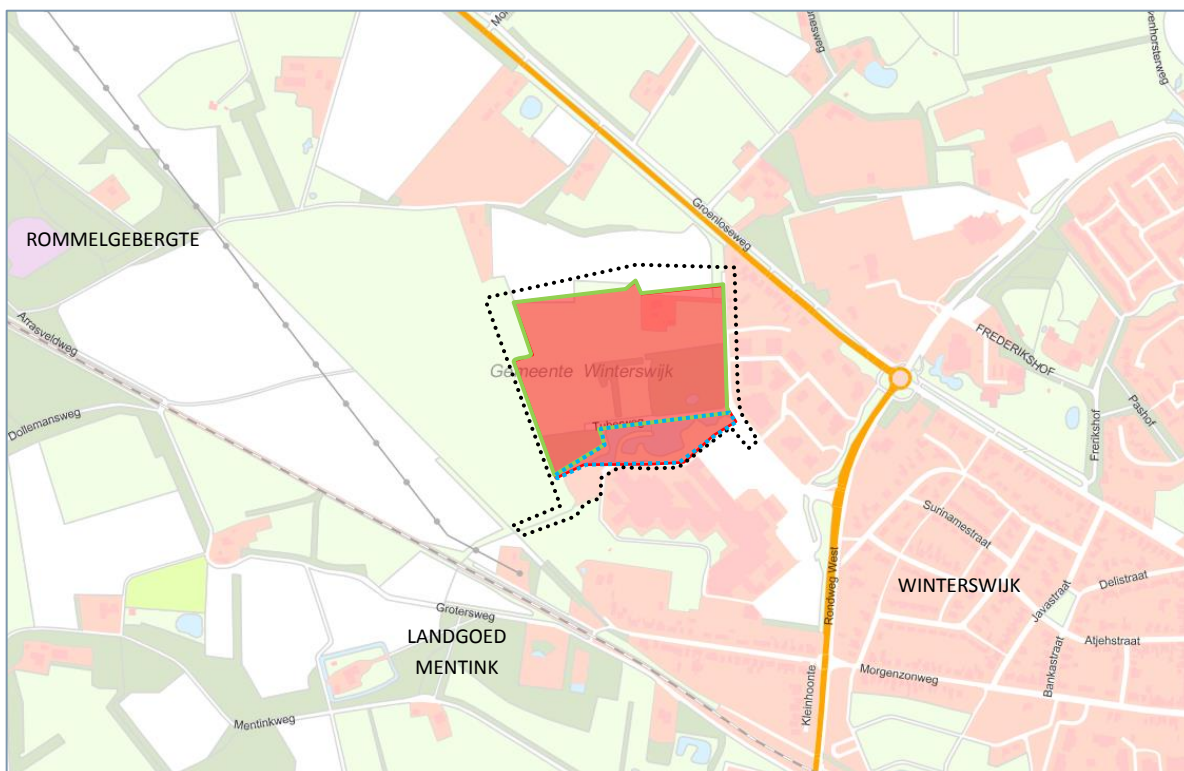
Het SKB wil de functie van het ziekenhuis versterken en hiermee inspelen op de behoeften en wensen van de patiënten en van de gemeenschap. Dit draagt bovendien bij aan het economische klimaat dat van belang is voor de leefbaarheid en toekomst van Winterswijk.

Het idee is ontstaan om op het voormalig, deels braakliggend, Coberco-terrein (deelgebied Arrisveld) allerlei voorzieningen op het terrein van de zorg bijeen te brengen en er een Gezondheidspark van te maken.

Om het toekomstige Gezondheidspark toegankelijk te maken is voorgesteld om een ontsluitingsweg aan te leggen. Deze weg is in 2016 opgeleverd. Het terrein wordt geleidelijk getransformeerd tot een parkachtig landschap, waarin gezondheid, recreatie en zorg gerelateerde voorzieningen een plek hebben. Het totale Gezondheidspark zal de drager moeten zijn van het concept: groen, rust, ruimte, sfeer en natuur als basis. Belangrijk hierbij is integratie van het Gezondheidspark met het omliggende coulisselandschap, waarbij gebruik wordt gemaakt van het half open karakter met een afwisseling van beplanting en bebouwing en de unieke essenstructuur.

Er is op dit moment echter nog geen concrete invulling gegeven aan de vestiging van voorzieningen (gezondheid, recreatie, sport), ontwikkeling en herstructurering van het bedrijventerrein en aanleg van het park.

Voor meer informatie zie: www.beatrixgezondheidspark.nl.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood) met deelgebied 'Arrisveld' (groene lijn), deelgebied 'Retentievijver' (blauwe stippellijn) en het onderzoekgebied (zwarte stippellijn) (bron: Provincie Gelderland, 2016).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood) met deelgebied Arrisveld (groene lijn), deelgebied 'Retentievijver SKB' (blauwe stippellijn) en het onderzoekgebied (zwarte stippellijn) (bron: Provincie Gelderland, 2016).

Figuur 3. Toponiemenkaart omgeving plan- en onderzoeksgebied (bron: Provincie Gelderland, 2016).

3 Het ecologisch onderzoek

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksmethode en resultaten van het veldonderzoek besproken.

3.1 Verspreidingsinformatie

In het onderzoeksgebied zijn in 2006, 2010, 2014 en 2016 diverse onderzoeken uitgevoerd naar onder andere vleermuizen.

3.1.1 Verspreidingsinformatie Natuuronderzoek “Uitbreiding Beatrixpark” (2006)

Tijdens het natuuronderzoek in 2006 zijn de volgende vleermuissoorten in het onderzoeksgebied ‘Natuuronderzoek “Uitbreiding Beatrixpark”’ aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Watervleermuis

Zie figuur 5 voor de begrenzing van het in 2006 onderzochte gebied ten opzichte van het in plangebied Arrisveld.

Samenvatting vleermuisonderzoek

Tijdens dit natuuronderzoek zijn, in het gedeelte waarbinnen het plangebied Arrisveld valt, diverse foeragerende vleermuizen aangetroffen. Met name in het deelgebied ‘Retentievijver SKB’ zijn concentraties van foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en watervleermuizen vastgesteld. Van de rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis is slechts een enkel (overvliegend of foeragerend) exemplaar aangetroffen. Van de watervleermuis is een drukke vliegroute naar de retentievijver via de bovenloop van de Muldersbeek ontdekt. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied vastgesteld.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het onderzoeksgebied 'Natuuronderzoek "Uitbreiding Beatrixpark" (2006)' (witte stippellijn). (bron: Provincie Gelderland, 2016).

3.1.2 Verspreidingsinformatie Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk (2010)

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn de volgende soorten vleermuizen in het onderzoeksgebied "Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk" en de directe omgeving aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis

Samenvatting vleermuisonderzoek

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger gebruiken het onderzoeksgebied 'Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk' als foerageergebied. De rosse vleermuis is uitsluitend overvliegend waargenomen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aanwezig. Het onderzoeksgebied 'Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk' maakt geen onderdeel uit van essentieel foerageergebied of vliegroute van vleermuizen.

Figuur 6. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het onderzoeksgebied 'Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk (2010)' (witte stippellijn). (bron: Provincie Gelderland, 2016).

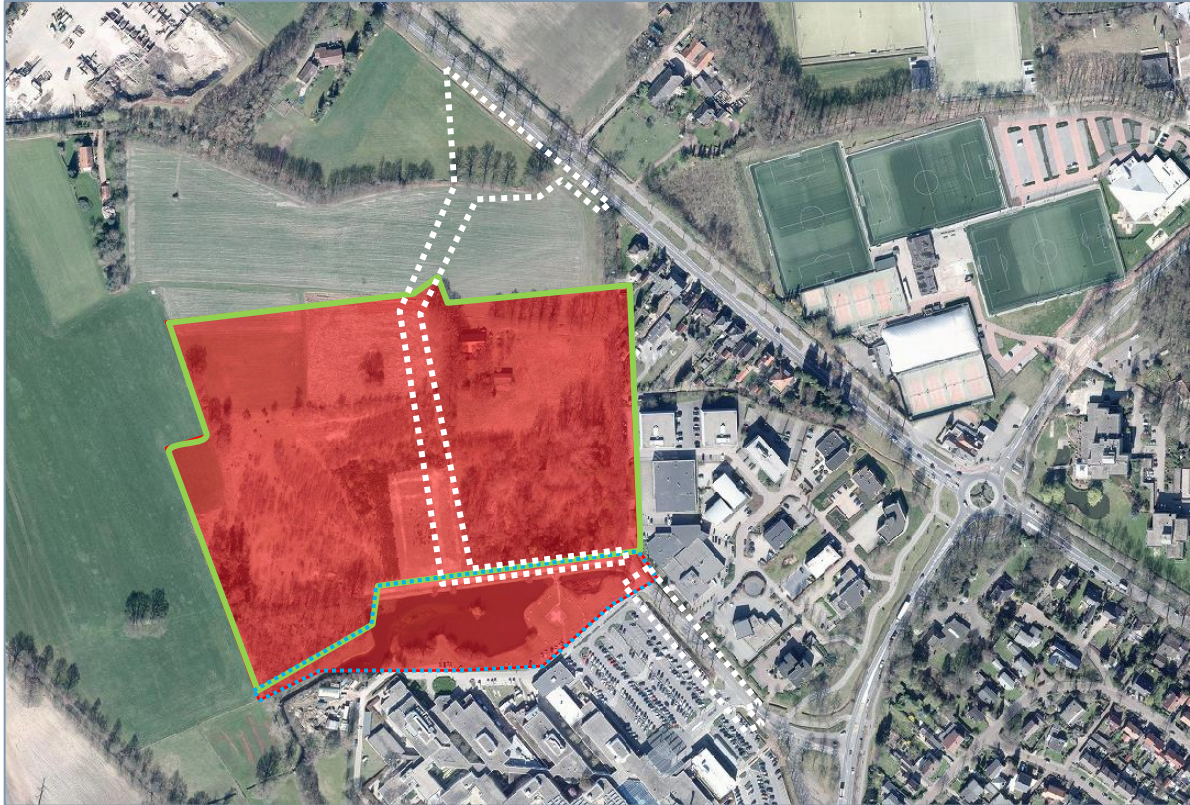
3.1.3 Verspreidingsinformatie Natuuronderzoek Arrisveld in Winterswijk (2014)

Tijdens de veldbezoeken zijn de volgende vleermuissoorten in het onderzoeksgebied "Natuuronderzoek Arrisveld in Winterswijk" waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Watervleermuis

Samenvatting vleermuisonderzoek

Er zijn geen essentiële foerageergebieden, vliegroutes en/of verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied "Natuuronderzoek Arrisveld in Winterswijk" vastgesteld. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn diverse foeragerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis en een enkele foeragerend exemplaar van de laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis vastgesteld.

Figuur 7. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het onderzoeksgebied 'Natuuronderzoek Arrisveld in Winterswijk (2014)' (witte stippel lijn). (bron: Provincie Gelderland, 2016).

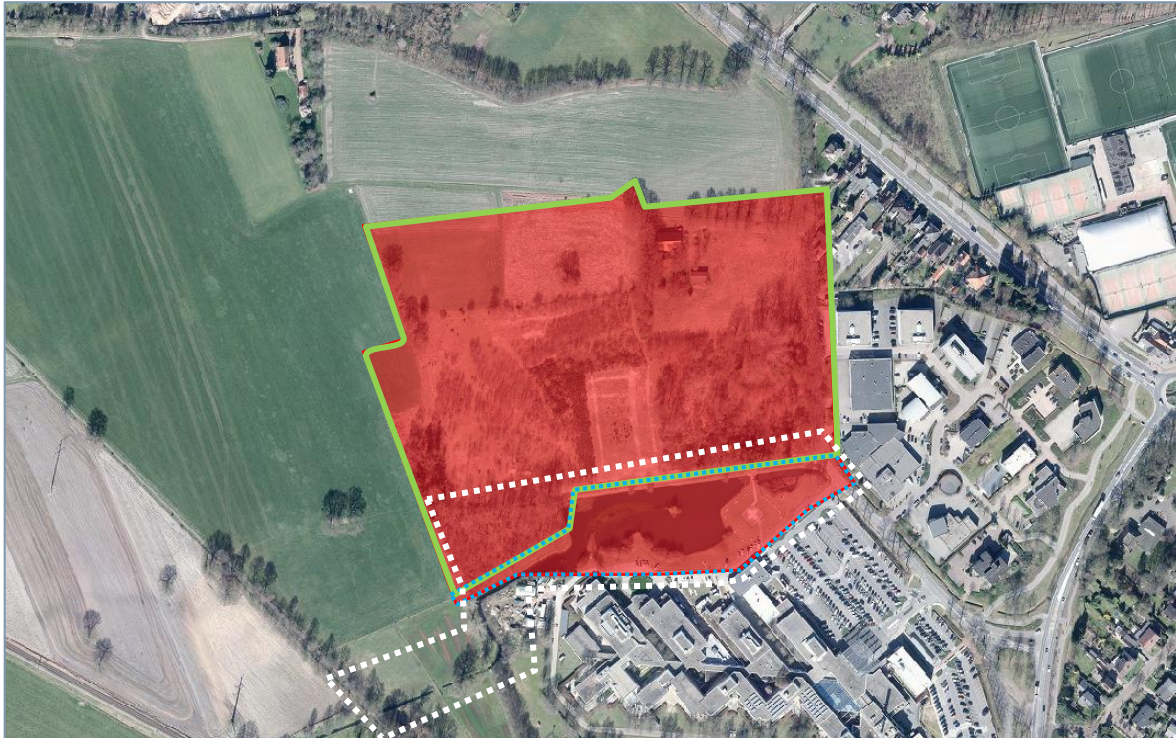
Verspreidingsinformatie Aanvullend vleermuisonderzoek, retentievijver Streekziekenhuis Koningin Beatrix (2016)

Tijdens de veldbezoeken zijn de volgende vleermuissoorten in het onderzoeksgebied "Aanvullend vleermuisonderzoek, Retentievijver Streekziekenhuis Koningin Beatrix" waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Ruige dwergvleermuis
- Watervleermuis

Samenvatting vleermuisonderzoek

De retentievijver en de randen hiervan zijn in gebruik als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis (maximaal 5 exemplaren per veldbezoek). Tevens maakt een enkele exemplaar van de laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis gebruik van het onderzoeksgebied als foerageergebied.

Figuur 8. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het onderzoeksgebied 'Aanvullend vleermuisonderzoek, Retentievijver Streekziekenhuis Koningin Beatrix (2016)' (witte stippel lijn). (bron: Provincie Gelderland, 2016).

3.2 Actuele verspreidingsinformatie

Om de actuele waarde van het onderzoeksgebied voor vleermuizen duidelijk in beeld te krijgen is in de periode 15 april – 15 september 2016 een update vleermuisonderzoek uitgevoerd door Staring Advies. Dit onderzoek is parallel met het aanvullende vleermuisonderzoek in het deelgebied 'Retentievijver SKB' uitgevoerd.

3.3 Onderzoeksmethode

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties (2013)' van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. De uitgevoerde onderzoeksinspanning is, met betrekking tot de geschiktheid van het plangebied, gebaseerd op de functie foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaatsen voor de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Op basis van het protocol en de overzichtelijkheid van het plangebied zijn, in combinatie met het aanvullende vleermuisonderzoek in het deelgebied 'Retentievijver SKB', in de periode 15 april – 15 september 2016 4 veldbezoeken gepland (zie tabel 1 voor data). Het protocol adviseert om bij aanwezigheid van foerageergebieden en vaste rust- en verblijfplaatsen van genoemde vleermuissoorten gericht vleermuisonderzoek uit te voeren middels 4 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 april – 15 september, waarvan één

bezoek in de kraamperiode van vleermuizen. Aangezien het update vleermuisonderzoek in het deelgebied 'Arrisveld' parallel loopt met het aanvullend vleermuisonderzoek in het aangrenzende deelgebied 'Retentievijver SKB' zijn de gegevens van dit update vleermuisonderzoek als aanvullende informatie meegenomen in deze rapportage.

In tabel 1 is de onderzoeksinspanning voor het vleermuisonderzoek weergegeven. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen over het algemeen gunstig (minimumtemperaturen boven de 10 °C, droog en geen harde wind). Op 6 juni en 8 september was er zelfs sprake van windstille omstandigheden. Tijdens het eerste veldbezoek op 21 april zakte de temperatuur vrij snel en was de temperatuur aan het eind van het veldbezoek lager dan 10 °C. De lage temperatuur zal mogelijk van invloed zijn geweest op de onderzoeksresultaten. Daarom is op 9 mei een aanvullend veldbezoek uitgevoerd onder gunstigere weersomstandigheden.

Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
1a	21-04-2016	21.00 uur	Onbewolkt, droog, 13 °C, wind 2 Bft
1b	09-05-2016	21.20 uur	Onbewolkt, droog, 21°C, wind 3 Bft
2	06-06-2016	22.00 uur	Half bewolkt, droog, 20°C, wind 1 Bft
3	22-08-2016	21.00 uur	Bewolkt, droog, 18°C, wind 2 Bft
4	08-09-2016	20.10 uur	Onbewolkt, droog, 23°C, wind 1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek vleermuizen.

De veldbezoeken hebben plaatsgevonden in de avonden, na zonsondergang en duurden 2-3 uur per bezoek. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van het plangebied gebruik kunnen maken. Het onderzoek is toegespitst op de ter plaatse te verwachten soorten. Door op verschillende tijdstippen en strategische plekken gerichte auditieve methoden toe te passen, is de te verwachte gebruiksfunctie van het gebied in beeld gebracht voor de verschillende aangetroffen soorten. Bij het auditieve onderzoek is gebruik gemaakt van batdetectors van het type Pettersson D240x.

4 Resultaten vleermuisonderzoek

4.1.1 Bezoekronde 1a: 21 april 2016

Tijdens de inventarisatie op 21 april 2016 stond er een nauwelijks wind en was het onbewolkt. Bij aanvang van het onderzoek lagen de temperatuurrond de 15 °C, deze zakte echter vrij snel naar temperaturen onder de 10 °C. De lage temperatuur is zeker van invloed geweest op de onderzoeksresultaten. Daarom is op 9 mei een aanvullend veldbezoek uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden.

Uitgezonderd één foeragerende gewone dwergvleermuis zijn er geen andere soorten vleermuizen in het deelgebied 'Arrisveld' aangetroffen.

Samenvatting resultaten aanvullend vleermuisonderzoek deelgebied 'Retentievijver SKB'

In het aangrenzende deelgebied 'Retentievijver SKB' zijn maximaal 3 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Zie SA-rapportnummer 1656 voor de verspreidingsgegevens en verdere informatie voor het aanvullend vleermuisonderzoek in deelgebied 'Retentievijver SKB'.

4.1.2 Bezoekronde 1b: 9 mei 2016

De weersomstandigheden tijdens dit (aanvullende) veldbezoek waren gunstig: droog, nauwelijks tot geen wind en hoge temperaturen. Aan het eind van het veldbezoek (rond 23:30 uur) lag de temperatuur nog steeds ruim boven de 15 °C.

Nabij de woonboerderij aan de Tuberweg foerageerde rond 22:15 uur maximaal 2 exemplaren van de gewone dwergvleermuis boven een graslandperceel. Rond dezelfde tijd werd één foeragerende gewone dwergvleermuis in de laanbeplanting van de Tuberweg vastgesteld. Dit exemplaar vloog na een korte tijd foerageren richting de retentievijver. Mogelijk maakt dit exemplaar ook gebruik van de retentievijver als foerageergebied. Aan het eind van het veldbezoek (rond 23:00 uur) is een langs vliegende laatvlieger langs de nieuwe ontsluitingsweg waargenomen. Vermoedelijk betreft het dezelfde exemplaar welke ook foeragerend boven de retentievijver is vastgesteld.

Samenvatting resultaten aanvullend vleermuisonderzoek deelgebied 'Retentievijver SKB'

Boven de retentievijver zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen (4-5 exemplaren) waargenomen. Verder is er een kort foeragerende laatvlieger bij de retentievijver vastgesteld: dit exemplaar werd vermoedelijk later in het aangrenzende deelgebied 'Arrisveld' vastgesteld. Zie SA-rapportnummer 1656 voor de verspreidingsgegevens en verdere informatie voor het aanvullend vleermuisonderzoek in deelgebied 'Retentievijver SKB'.

4.1.3 Bezoekronde 2: 6 juni 2016

De weersomstandigheden tijdens dit (aanvullende) veldbezoek waren gunstig: droog, windstil en hoge temperaturen. Aan het eind van het veldbezoek (rond 00:15 uur) lag de temperatuur boven de 15 °C en was het geheel onbewolkt.

In de woonboerderij aan de Tuberweg is een (zomer)verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Hier werden, net na aanvang van het veldonderzoek, minimaal 3 uitvliegende exemplaren waargenomen. Deze dieren vlogen uit een opening langs de dakrand. Verspreid is in het deelgebied Arrisveld een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis en één overvliegende rosse vleermuis waargenomen.

Samenvatting resultaten aanvullend vleermuisonderzoek deelgebied 'Retentievijver SKB'

Boven de retentievijver zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen (maximaal 3 exemplaren) waargenomen. Verder is er een kort foeragerende watervleermuis boven de retentievijver vastgesteld. Zie SA-rapportnummer 1656 voor de verspreidingsgegevens en verdere informatie voor het aanvullend vleermuisonderzoek in deelgebied 'Retentievijver SKB'.

4.1.4 Bezoekronde 3: 22 augustus 2016

De weersomstandigheden tijdens dit veldbezoek waren gunstig: droog, weinig wind en vrij hoge temperaturen. Aan het eind van het veldbezoek (rond 23:30 uur) lag de temperatuur ruim boven de 15 °C.

In het deelgebied Arrisveld, en elders in het onderzoeksgebied, was weinig activiteit van (foeragerende) vleermuizen waarneembaar. Tussen 21:15 uur en 22:00 uur werden maximaal 3 foeragerende gewone dwergvleermuis verspreid in het deelgebied waargenomen. Rond 21:30 uur vloog, net buiten het deelgebied Arrisveld, één laatvlieger, ten hoogte van de (nieuwe) blusvoorziening, langs de noordoever van de retentievijver richting het westen (bovenloop van de Muldersbeek). Mogelijk vloog dit exemplaar vanuit het deelgebied Arrisveld richting de retentievijver.

Samenvatting resultaten aanvullend vleermuisonderzoek deelgebied 'Retentievijver SKB'

Boven de retentievijver zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen (maximaal 3 exemplaren) waargenomen. Verder is er een kort foeragerende watervleermuis boven de retentievijver vastgesteld. Zie SA-rapportnummer 1656 voor de verspreidingsgegevens en verdere informatie voor het aanvullend vleermuisonderzoek in deelgebied 'Retentievijver SKB'.

4.1.5 Bezoekronde 4: 8 september 2016

De weersomstandigheden tijdens dit veldbezoek waren voor vleermuisonderzoek ideaal: droog, geen wind en hoge temperaturen. Aan het eind van het veldbezoek (rond 22:30 uur) lag de temperatuur nog steeds rond de 20 °C.

Tussen 21:00 uur en 22:00 uur zijn wederom enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen (3-4 exemplaren) verspreid in het deelgebied 'Arrisveld' waargenomen. Verder is ten hoogte van het retentievijverbosje één foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Mogelijk betreft dit hetzelfde exemplaar dat in het aangrenzende deelgebied "Retentievijver SKB" is waargenomen. Ten hoogte van de Tuberweg vloog één baltsende gewone dwergvleermuis rond. Dit exemplaar vertoonde geen zwermgedrag en verbleef slechts kort in het gebied.

Samenvatting resultaten aanvullend vleermuisonderzoek deelgebied 'Retentievijver SKB'

Voornamelijk boven en langs de bovenloop van de Muldersbeek en boven het schouwpad tussen de zuidrand van het retentievijverbosje en de westpunt van de retentievijver werden diverse foeragerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Verder zijn er in het deelgebied één foeragerende watervleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen. Zie SA-rapportnummer 1656 voor de verspreidingsgegevens en verdere informatie voor het aanvullend vleermuisonderzoek in deelgebied 'Retentievijver SKB'.

In tabel 2 is kort een overzicht gegeven van de waargenomen soorten, aantallen en locaties.

Bezoekronde	Datum	Soort	Aantal	Locatie
1a	21-04-2016	Gewone dwergvleermuis	1 foeragerende exemplaar	Tuberweg
1b	09-05-2016	Gewone dwergvleermuis	2 foeragerende exemplaren	Grasland boerderij Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Tuberweg
		Laatvlieger	1 exemplaar	Langs bosrand bosje Tuberweg en nieuwe ontsluitingsweg
2	06-06-2016	Gewone dwergvleermuis	1 zomerverblijfplaats: min. 3 uitvliegende exemplaren	Boerderij Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Retentievijverbosje
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Grasland boerderij Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 langsvliegend exemplaar	Tuberweg
		Rosse vleermuis	1 overvliegend exemplaar	Voormalige Coberco- terrein
3	22-08-2016	Gewone dwergvleermuis	2 foeragerende exemplaren	Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Voormalige Coberco- terrein
4	08-09-2016	Gewone dwergvleermuis	1 baltsend exemplaar	Ten hoogte van de Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Grasland boerderij Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Langs bosrand bosje Tuberweg en nieuwe ontsluitingsweg

		Gewone dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Tuberweg
		Gewone dwergvleermuis	1 langsvliegend exemplaar	Beatrixpark
		Ruige dwergvleermuis	1 foeragerend exemplaar	Retentievijverbosje

Tabel 2. Overzicht waargenomen vleermuizen per veldbezoek.

4.1.6 Samenvatting resultaten

Verspreid in het deelgebied 'Arrisveld' zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen (maximaal 3-4 exemplaren per veldbezoek) aangetroffen. Tevens maakt een enkele exemplaar van de laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis gebruik van het onderzoeksgebied als foerageergebied. Verder is er een (zomer)verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het deelgebied 'Arrisveld' vastgesteld.

4.1.7 Foerageergebied

Tijdens de veldbezoeken zijn er maximaal drie tot vier foeragerende gewone dwergvleermuizen en een enkele laatvlieger en ruige dwergvleermuis waargenomen. Dit met name in de laanbeplantingen langs de Tuberweg en langs de opgaande beplantingen rondom de woonboerderij aan de Tuberweg. Overige delen van het deelgebied 'Arrisveld' zijn nauwelijks in gebruik als foerageergebied. Er is op dit moment echter nog geen concrete invulling gegeven aan de vestiging van voorzieningen (gezondheid, recreatie, sport), ontwikkeling en herstructurering van het bedrijventerrein en aanleg van het park. De plannen, zoals deze in de verkennende studie 'Fit voor de toekomst' en het 'Plan van Aanpak Beatrix Gezondheidspark Winterswijk' verwerkt staan, zullen, gezien de kleine aantallen vleermuizen, geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Doordat er in de toekomst beplanting, in de vorm van een park en via inpassing in het omliggende (coulisse)landschap, aanwezig blijft zal er geen sprake zijn van aantasting van foerageergebied. De recent aangelegde, en verlichte, ontsluitingsweg zal ook geen negatief effect hebben op essentieel foerageergebied van aanwezige vleermuizen.

4.1.8 Vliegroute

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen dat door meerdere individuen wordt gevolgd. Overtreding ten aanzien van vliegroutes is niet aan de orde.

4.1.9 Verblijfplaats

Binnen de grenzen van het deelgebied 'Arrisveld' is één zomerverblijfplaats geconstateerd van drie gewone dwergvleermuizen in de woonboerderij aan de Tuberweg. Het is uit te sluiten dat de zomerverblijfplaats ook een kraam- en winterverblijfplaats functie heeft. Het gebouw is door de microklimatologische eigenschappen, waaronder de afwezigheid van

spouwmuren en aanwezigheid van diverse gaten en spleten in het dak en de houten betimmeringen minder geschikt als kraam- en winterverblijfplaats. Verder zijn gedurende het onderzoek geen invliegende, uitvliegende, zwermende of gevel grijpende vleermuizen binnen het deelgebied 'Arrisveld' waargenomen.

Zie bijlage 2 voor de resultaten van de waargenomen vleermuizen.

5 Flora- en faunawet

De effecten op aangetroffen beschermde vleermuissoorten en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

5.1 Beschermde status

Vleermuizen zijn beschermd via de Flora- en faunawet en de EU-Habitatrichtlijn (zie bijlage 4). Alle vleermuissoorten zijn in de Flora- en faunawet opgenomen in tabel 3: streng beschermd. Van streng beschermde soorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. De meeste vleermuissoorten gebruiken gedurende het jaar meerdere typen verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen. Ze kunnen regelmatig van verblijfplaats wisselen. Ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn strikt beschermd.

5.2 Betekenis van het deelgebied 'Arrisveld' voor vleermuizen

Door de eventuele sloop of renovatie van de woonboerderij aan de Tuberweg gaat er, als er geen aanvullende maatregelen worden getroffen, een zomerverblijfplaats van drie gewone dwergvleermuizen verloren. Het is uit te sluiten dat de zomerverblijfplaats ook een kraam- en winterverblijfplaats functie heeft. Indien onderdelen als de laanstructuren langs de Tuberweg en de beplantingen rondom de woonboerderij aan de Tuberweg behouden blijven, integreert worden in de plannen voor het ontwikkelen van het gebied tot een gezondheidspark en niet (extra) belicht worden, blijft het deelgebied 'Arrisveld' geschikt als foerageergebied van drie tot vier gewone dwergvleermuizen en een enkele exemplaar van de laatvlieger.

5.3 Mitigerende maatregelen

5.3.1 Foerageergebied

Het gebruik van straatverlichting langs de ontsluitingsweg en het aangrenzende fietspad zal het gebruik van het deelgebied 'Arrisveld' als foerageergebied door vleermuizen nauwelijks beïnvloeden. Zoals aangegeven worden grote concentraties van foeragerende vleermuizen niet in de nabijheid van de nieuwe ontsluitingsweg aangetroffen. De meeste foeragerende vleermuizen zijn net ten westen van de weg vastgesteld. In de huidige situatie is dit gedeelte van het deelgebied weinig verlicht en voorzien van groen in de vorm van houtopstanden en hoogopgaande kruidvegetaties, wat het aantrekkelijk maakt voor vleermuizen. Alleen ten hoogte van het helikopterplatform van het SKB en de kantorenlocatie Beatrixpark ten oosten van het onderzoeksgebied worden de randen van het deelgebied 'Arrisveld' verlicht door aanwezige (straat)verlichting. Bij plaatsing van de straatverlichting langs de ontsluitingsweg Beatrixpark, ten hoogte van de retentievijver, is reeds rekening gehouden met aanwezigheid van foerageergebied van vleermuizen op en rond de retentievijver. Hier is gebruik gemaakt van amberkleurige LED-verlichting. Voor

amberkleurig licht zijn vleermuizen minder gevoelig. Verder is de hoogte van de lantaarnpalen beperkt tot 6 meter en de lichtval wordt scherp naar beneden afgesneden waardoor verstrooiing van licht sterk verminderd wordt.

Om effecten op de overige delen van het deelgebied 'Arrisveld' tijdens en na de ontwikkeling van het plangebied tot een gezondheidspark te voorkomen wordt de aanleg van een park met afwisselend grazige delen, brede bermen, opgaande beplanting van inheemse boom- en struiksoorten en waterpartijen aangeraden. Zodoende wordt een (alternatief en) robuust foerageergebied voor aanwezige vleermuizen gecreëerd. Belangrijk hierbij is terughoudend te zijn met extra (straat)verlichting in het te ontwikkelen gezondheidspark en het gebruik van amberkleurige LED-verlichting in de te plaatsen straatlantaarns wordt aangeraden.

5.3.2 Verblijfplaats

De aanwezigheid van de in de woonboerderij aan de Tuberweg aangetroffen zomerverblijfplaats betekent dat indien de betreffende woonboerderij gesloopt of gerenoveerd worden, de verblijfplaats wordt vernietigd. Het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis is een overtreding van de Flora- en faunawet. Voor vernietiging van vleermuisverblijfplaatsen moet derhalve een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Bij de ontheffingsaanvraag moet worden aangegeven welke mitigerende maatregelen genomen gaan worden om de functies die vernietigd worden in het gebied te behouden en geen negatieve effecten te veroorzaken op de populatie gewone dwergvleermuizen.

6 Conclusie

Aan de hand van de verkregen resultaten en datgene wat gesteld wordt in de Flora- en faunawet kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

Indien de woonboerderij aan de Tuberweg gesloopt of gerenoveerd wordt verdwijnt er een vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Hierdoor dienen compenserende en mitigerende maatregelen voor de gewone dwergvleermuis getroffen te worden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Deze maatregelen kunnen middels een ontheffingsaanvraag getoetst worden door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Bij toekomstige inrichting van het gezondheidspark dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van foerageergebied van vleermuizen, en dan specifiek voor de lichtgevoelige watervleermuis, op en rond de retentievijver. Eventuele negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen zullen voorkomen moeten worden door uitvoering van aanvullende (mitigerende) maatregelen als het aanplanten van een houtsingel met een dichte boom- en struiklaag langs de noordzijde van de retentievijver en/of rondom de reeds aanwezige blusvoorziening. Verder mag er geen (extra) verlichting van de retentievijver plaats vinden.

Bijlagen

- 1** **Impressie onderzoeksgebied**
- 2** **Resultaten vleermuisonderzoek**
- 3** **Wettelijk kader**

Bijlage 1 Impressie deelgebied 'Arrisveld'

Tuberweg.

Bosje Tuberweg.

Nieuwe ontsluitingsweg met westrand bosje Tuberweg.

Grasland nabij woonboerderij aan de Tuberweg.

Oprit naar woonboerderij aan de Tuberweg.

Tuberweg met zicht op de Groenloseweg.

Het voormalige Coberco-terrein.

Noordrand retentievijverbosje.

Het voormalige Coberco-terrein.

Noordwesthoek van het deelgebied Arrisveld.

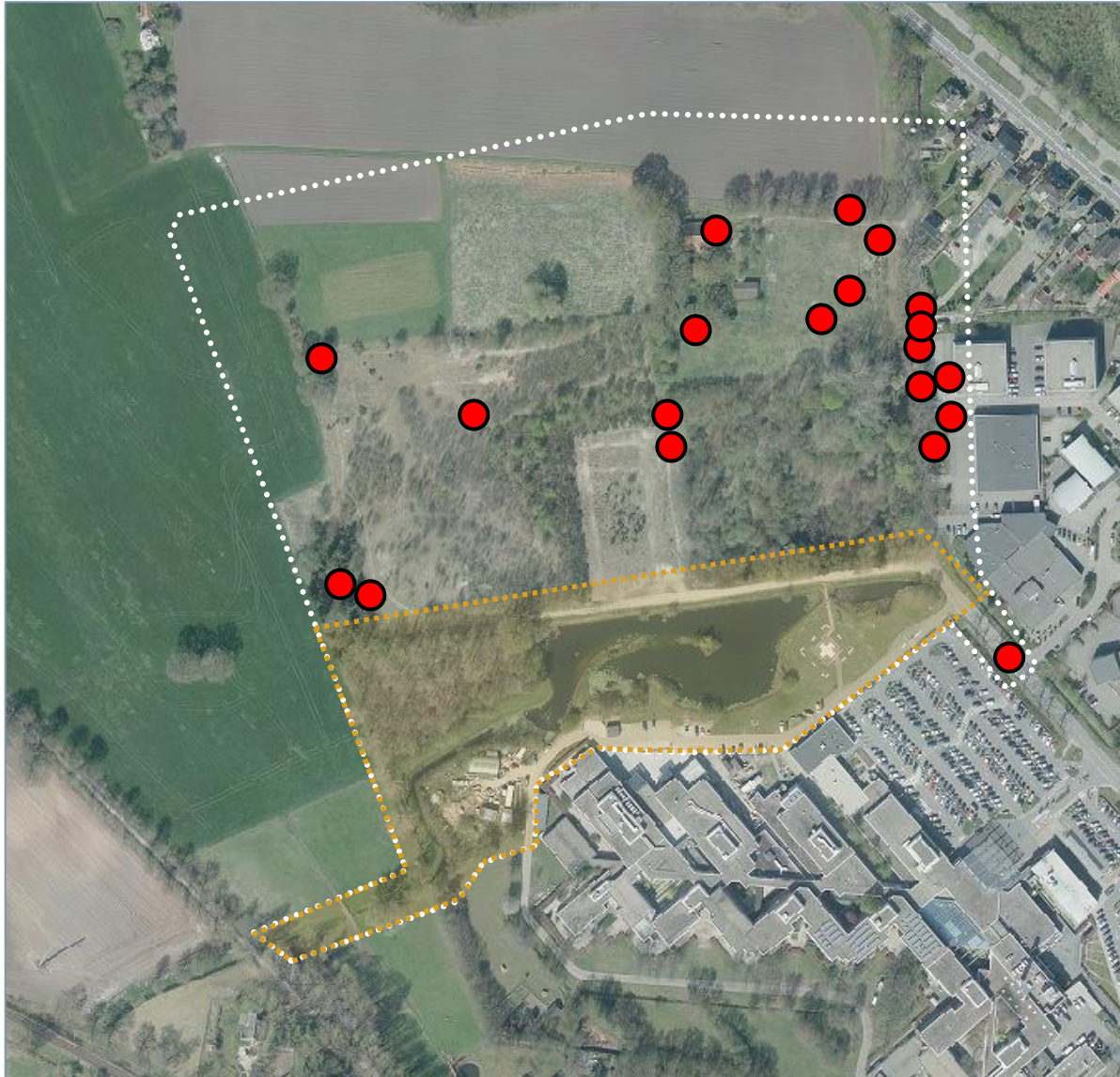
Woonboerderij aan de Tuberweg.

Het voormalige Coberco-terrein.

Bijlage 2 Resultaten vleermuisonderzoek

Vleermuizen totaal

● Waarnemingen alle aangetroffen vleermuizen (15 april – 15 september 2016).

 Onderzoeksgebied Arrisveld.

 Onderzoeksgebied retentievijver.

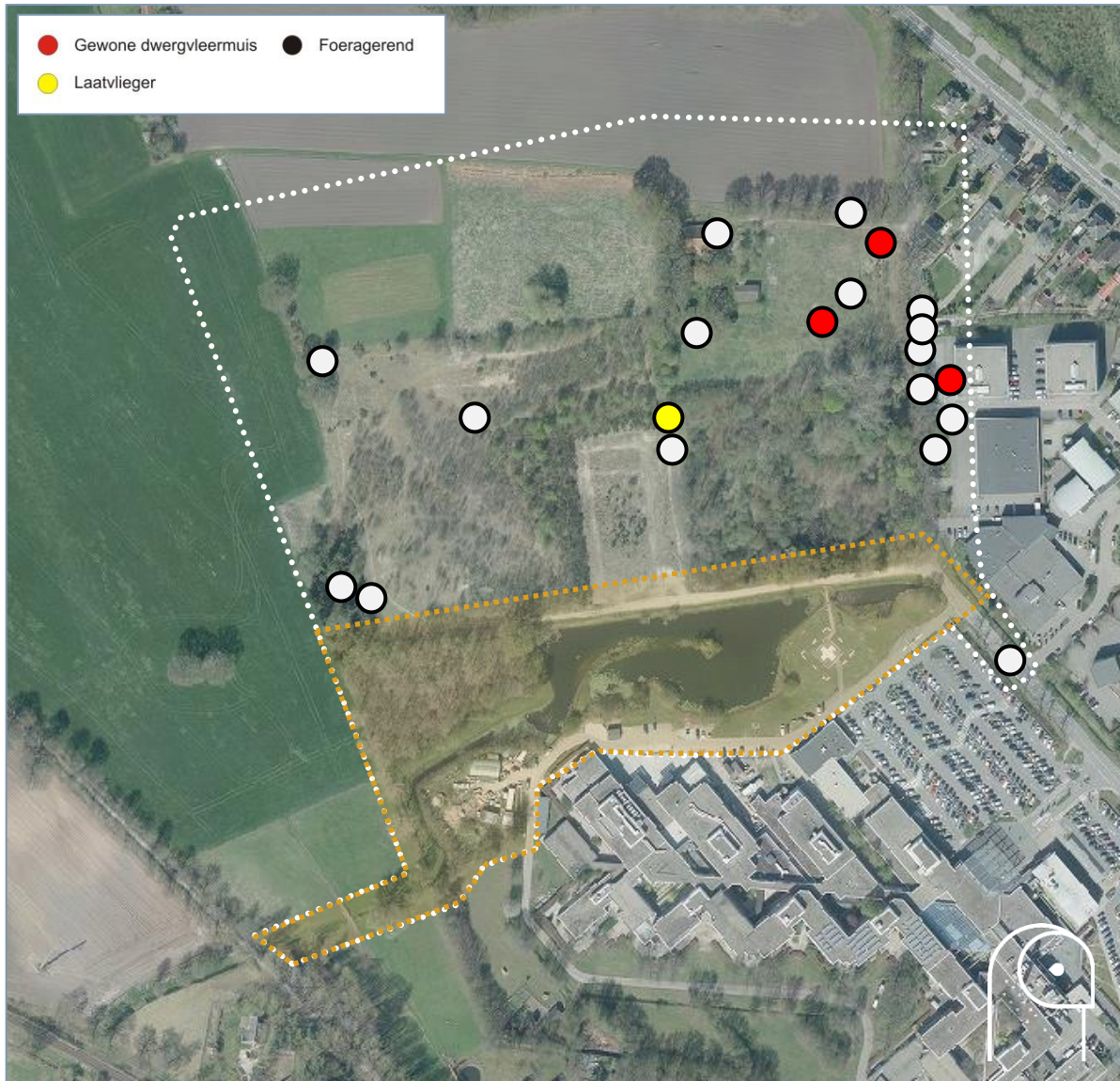
Bezoekronde 1a. 21-04-2016

 Onderzoeksgebied Arrisveld.

 Onderzoeksgebied retentievijver.

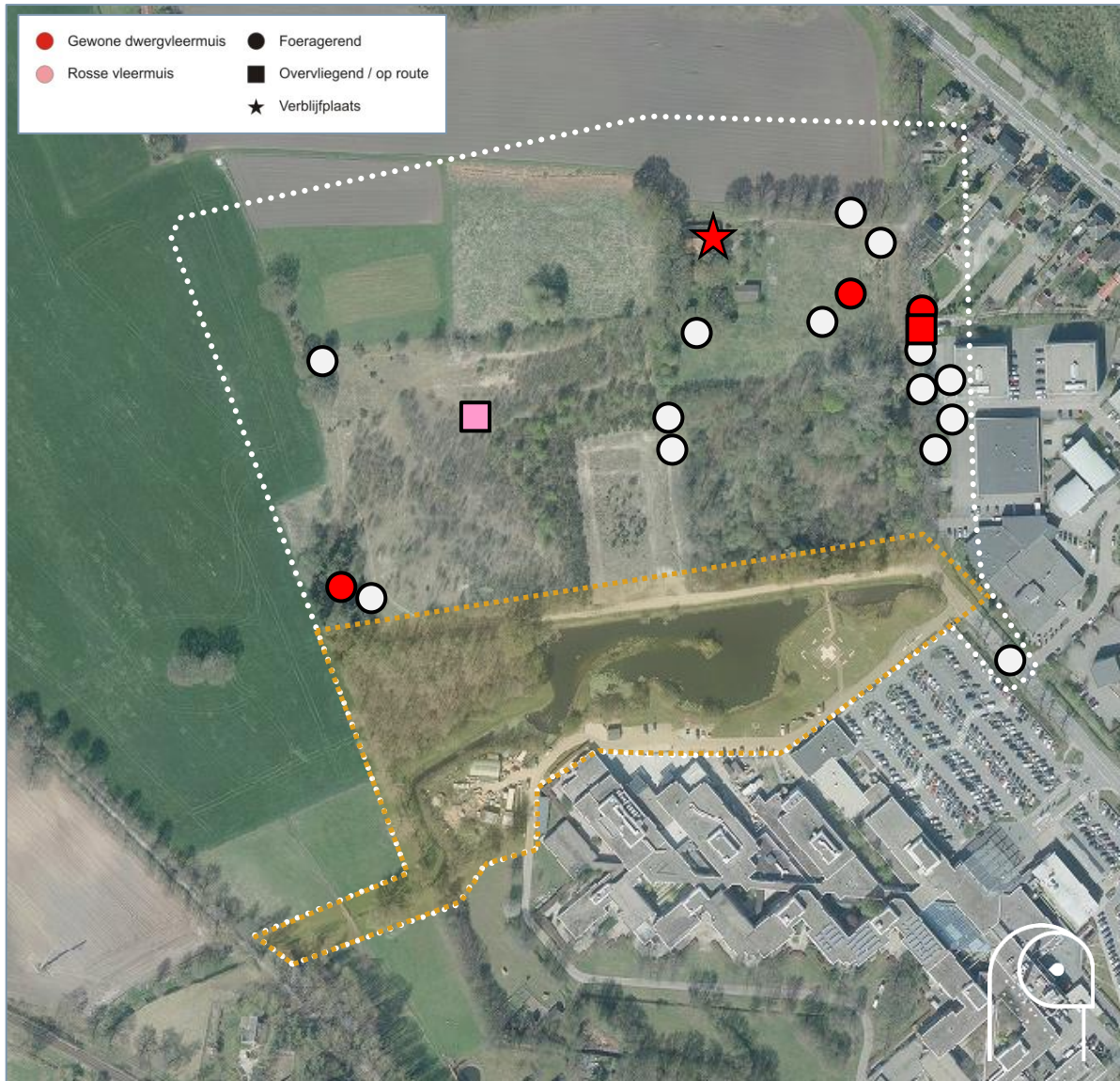
Bezoekronde 1b. 09-05-2016

 Onderzoeksgebied Arrisveld.

 Onderzoeksgebied retentievijver.

Bezoekronde 2. 06-06-2016

 Onderzoeksgebied Arrisveld.

 Onderzoeksgebied retentievijver.

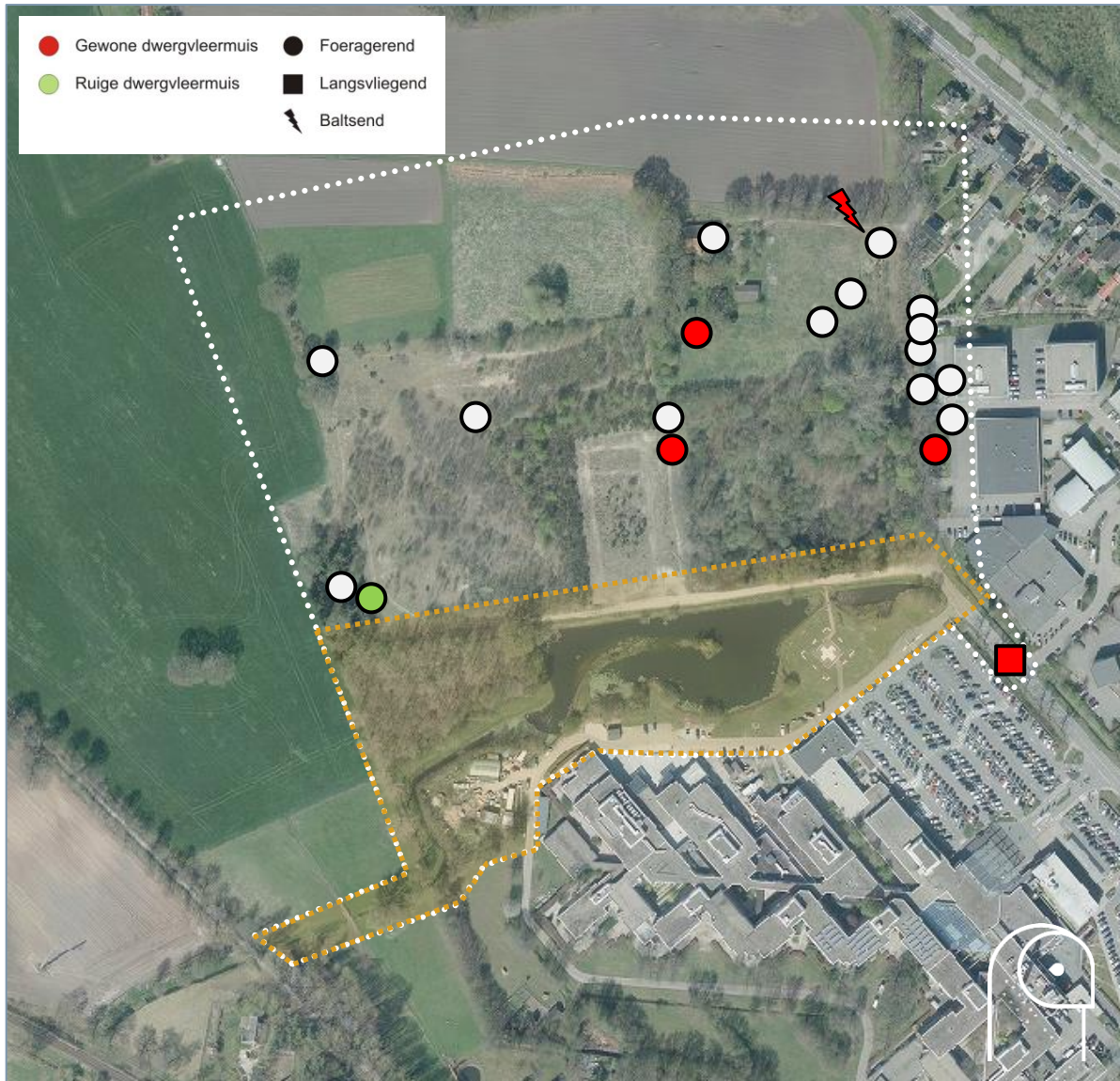
Bezoekronde 3. 22-08-2016

 Onderzoeksgebied Arrisveld.

 Onderzoeksgebied retentievijver.

Bezoekronde 4. 08-09-2016

 Onderzoeksgebied Arrisveld.

 Onderzoeksgebied retentievijver.

Bijlage 3 Wettelijk kader Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2)	Lichte toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3)	Uitgebreide toets	Uitgebreide toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: “Lichte” toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de “lichte” toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode

Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: “Uitgebreide” toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing

wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De

(fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
